

Wildcamera's zijn geen peperdure speeltjes meer. Steeds meer gewone natuurfans gaan ermee aan de slag: 'Het is echt verslavend.'

Vos in nachtelijk bos,
vastgelegd door wildcamera van
natuurfotograaf Jeroen Stel

WILDSAFARI IN DE TUIN

Rob Ramaker

Toen Richard Walters (44) voor het eerst zijn wildcamera ophing, was hij bang helemaal geen dieren te zien. Terwijl hij hoopte op spektakel, een das of ten minste een vos. Voor de zekerheid besmeerde hij daarom de boom die in beeld was met pindakaas. Het hielp, maar niet zoals hij had gehoopt. 'Toen ik de camera ophaalde, stonden er meer dan vijfhonderd filmpjes op,' zegt hij, 'maar bijna alleen van muizen.'

Wildcamera's zijn ideaal om schuwe dieren te observeren. Zodra iets beweegt, maakt het apparaat een foto of begint het te filmen – overdag en 's nachts. Wetenschappers gebruiken wildcamera's al langer. Bijvoorbeeld om de wandel van wolven te volgen. Beelden die geregeld in de media te zien zijn.

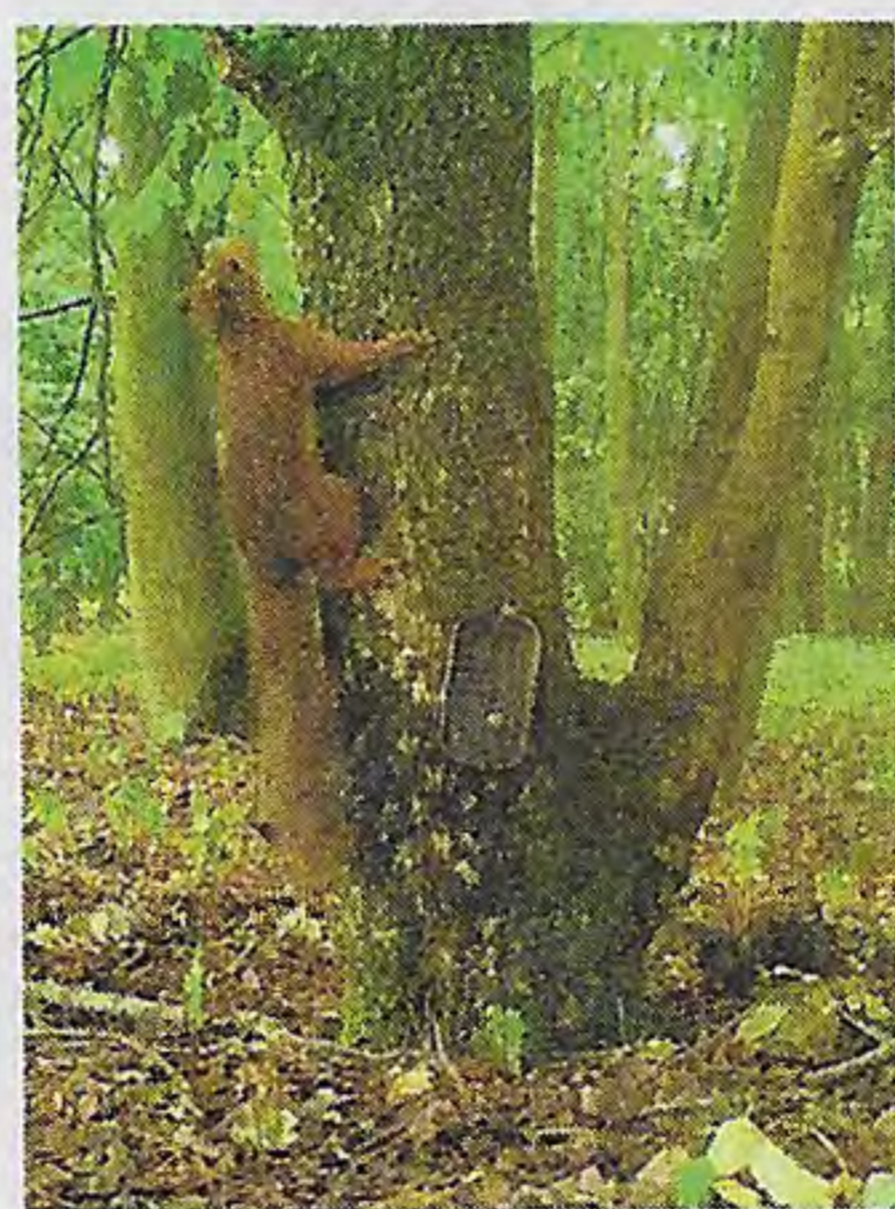
Veel dieren zijn zonder camera's nauwelijks te observeren. Neem de schuchtere sneeuwlui paarden in de Himalaya. Alleen dankzij automatische camera's zijn er documentaires over deze roofdieren gemaakt.

De laatste jaren worden wildcamera's steeds beter, goedkoper en toegankelijker. Onder jagers, boeren en fanatieke natuurliefhebbers zijn ze al heel gebruikelijk. Maar ook steeds meer gewone natuurfans experimenteren ermee.

Het geeft voldoening om te ontdekken wat er leeft in je eigen woonomgeving. Op sociale media delen wildcamerabezitters foto's van egels die door

Met pindakaas ingesmeerde boom leverde 500 filmpjes op, vooral van muizen

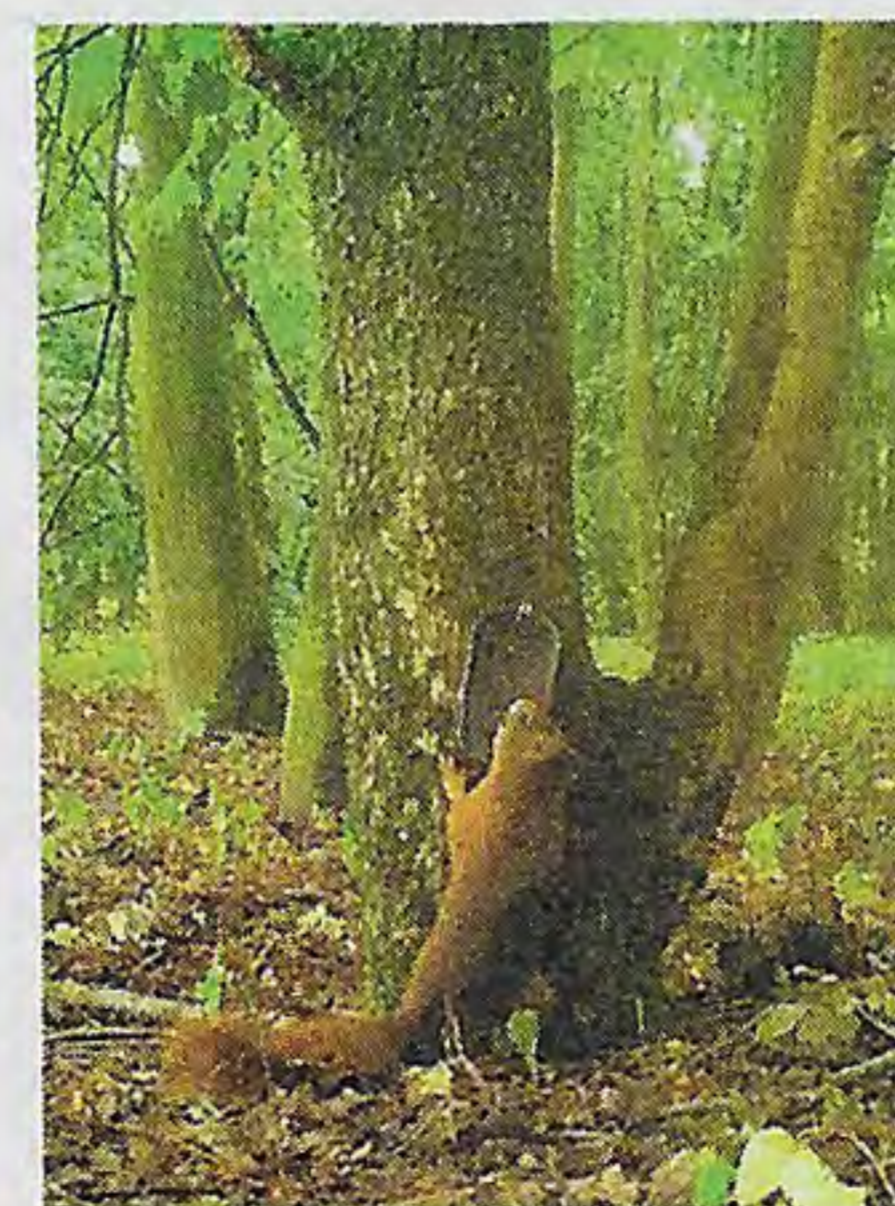
hun tuin kuieren. En op Twitter deelt bijvoorbeeld de natuurminnende boerin Hendrika uit Drenthe filmpjes van weidevogels in haar zogeheten plasdras – grasland met een waterstand die nagenoeg gelijk is aan het maaiveld.

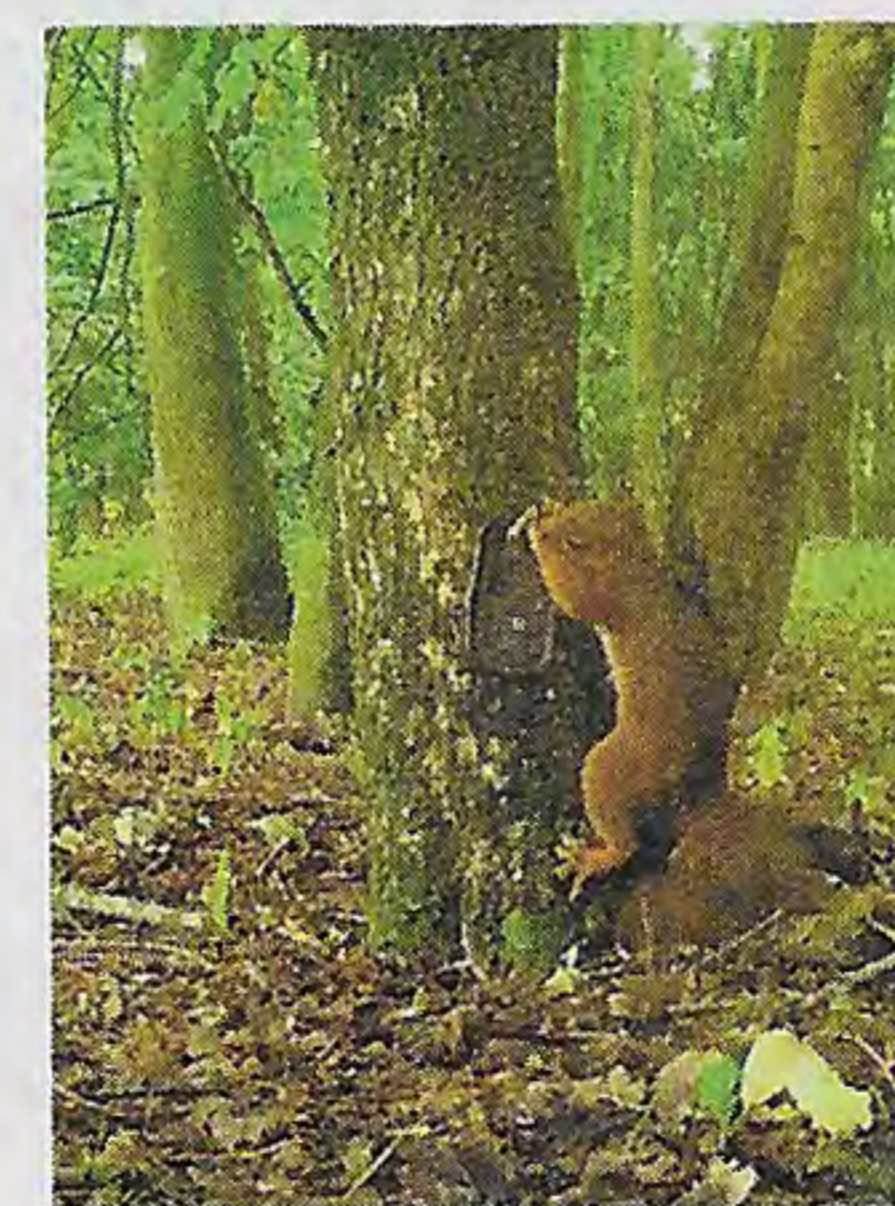
Ook Walters – in het dagelijks leven wateradviseur bij de gemeente Groningen – is zeker geen doorgewinterde natuurfanaat. Zijn grootvader kocht in 1925 net buiten Assen, in het buurtschap Rhee, een stukje grond voor 450 gulden om turf te steken voor de kachel. De laatste jaren hielp hij zijn vader geregeld bij het onderhoud.

In het familiebosje zag Walters nooit wild, en dat maakte hem nieuwsgierig: 'Wat zou hier zitten?'

In een Chinese webwinkel kocht hij voor 50 euro een simpele wildcamera. 'Ik had geen zin om 250 euro uit te geven. Je laat hem toch ergens onbeheerd hangen,' zegt hij. Om de paar weken gaat hij nu kijken wat de camera heeft gefilmd.

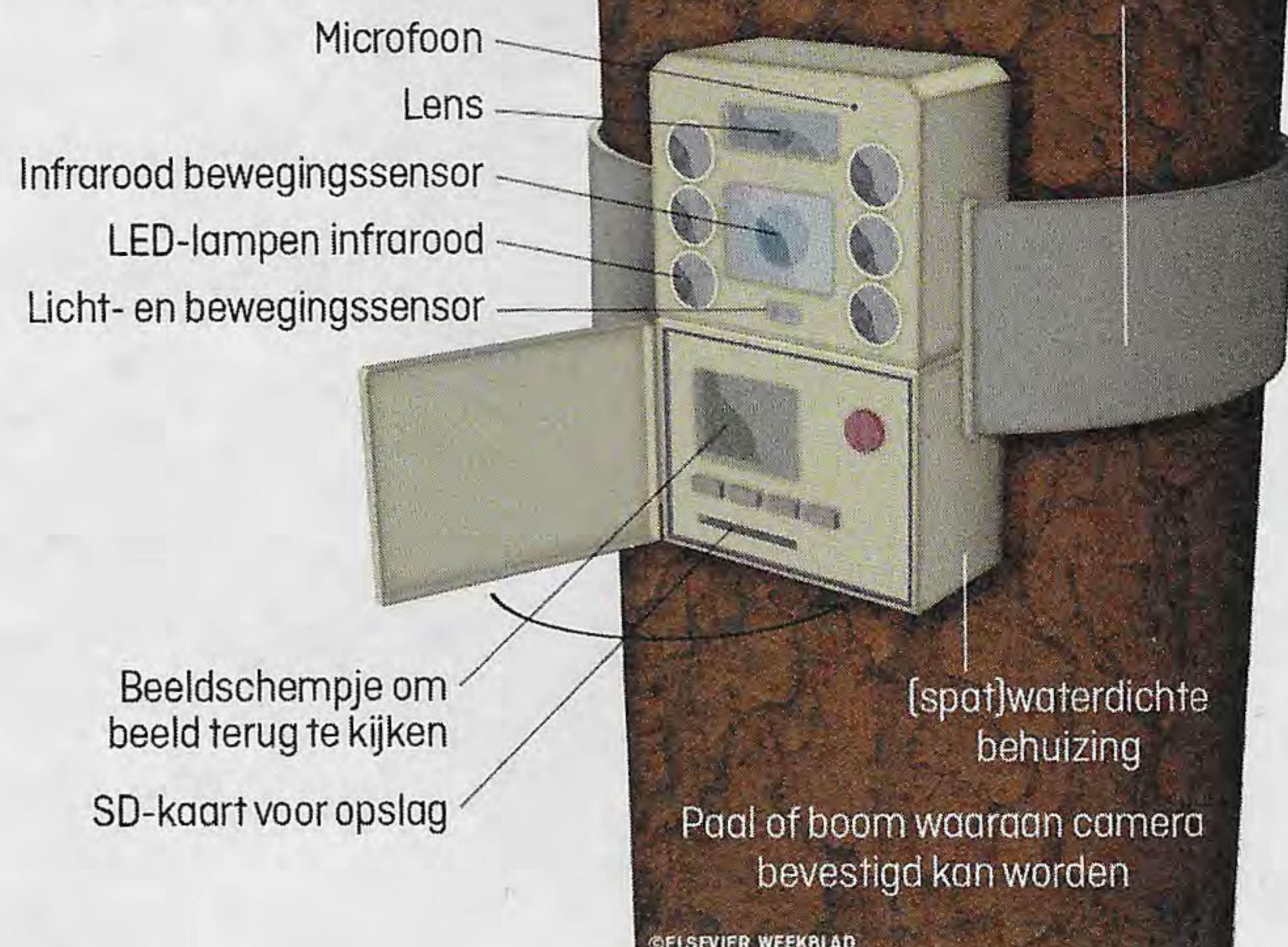
Zoals vandaag. Walters slaat een pad in tussen de aardappelvelden. Soepel springt hij over een sloot. Hij wijst op een leeg nest. Op de grond liggen eierschalen. Het werk van een marter die de eieren van een broedende buizerd greep. Door zijn camera weet Walters inmiddels veel over het leven in het familiebos.

Afgelopen weken hing de

Blik sardientjes trekt de aandacht van een eekhoorn

Wildwachter

Schematische werking van een wildcamera

camera dieper in het bosje, vastgesnoerd aan een boomstronk. Walters wipt het geheugenkaartje los waarop de beelden zijn opgeslagen. 'Het is net vissen, kijken wat je hebt gevangen.' Sommige wildcamera's hebben een wifi-aansluiting zodat je live kunt meekijken, maar de meeste gebruikers halen ouderwets de kaartjes op. Uit zijn rugzak haalt hij een thermoskan met koffie en een laptop. Op het kaartje staan 102 filmpjes.

Met zijn pijltjestoetsen springt Walters door de afgelopen twee weken – de laptop balancerend op een omgevallen boom. Elk filmpje is een momentopname. De camera neemt ook geluid op, en blijkt dicht bij de broedplaats van een lijster te hebben gehangen. Het lied van de vogels is goed te horen boven het ruisen van de wind uit. Er komen merels voorbij, een wandelaar, marters. Mooi zijn de beelden van reeën, waarvan er één met zijn neus tegen de lens aan de camera snuffelt. Walters: 'Ik blijf hiervan genieten.'

Hij ziet ook nog altijd unieke nieuwe dingen. Indringend waren de beelden van een gewonde ree hinkend door het bos. Het lijkt hem geweldig om

de wolf die zich in Drenthe lijkt te vestigen, in beeld te krijgen.

De camera geeft plezier, en dat voor 50 euro. 'Ik verwachtte niets van die camera, maar na anderhalf jaar doet hij het nog steeds, in weer in wind.'

Ook ecologen hebben

ontdekt dat wildcamera's mensen enthousiast maken over natuur. 'Ze zijn vaak verrast wat er allemaal om hen heen leeft, ook in grote steden als Den Haag,' zegt Roy Mol (40) van ecologisch adviesbureau Silvavir. Met gemeenten organiseert het bureau projecten waarbij mensen een tijdje een wildcamera krijgen.

Het doel is tweeledig, zegt Mol. Gemeenten inventariseren zo wat er leeft, wat handig kan zijn voor het ecologiebeleid, iets waarmee vooral grotere gemeenten steeds nadrukkelijker bezig zijn. Maar ze willen mensen vooral bewust maken van de natuur om hen heen, zelfs in de bebouwde omgeving. Dat verleidt ze er hopelijk toe de dieren te helpen en hun tuin diervriendelijker te maken.

Een blik op huizenwebsite Funda leert dat tegels en hermetisch afgesloten schuttingen populair zijn. Dat is funest voor

Kerkuil met prooi, vastgelegd door camera van Jeroen Stel

Tips van een wildcamera-pro

Dicht bij de grond geplaatste camera geeft vaak beste resultaat

Jeroen Stel

De nachtelijke wildfoto's van natuurfotograaf Jeroen Stel (46) zien eruit als schilderijen. Dieren lijken te poseren en elk haartje is scherp uitgelicht. Daarvoor schaaftde hij jarenlang aan zijn werkwijze en bouwde een cameraval op maat.

Stel geeft workshops en heeft tips voor beginners om snel plezier uit hun wildcamera te halen en tegenslagen te voorkomen.

'Laat je om te beginnen goed informeren over de kwaliteit van de wildcamera,' zegt Stel. De markt is

en maken ze fraaiere foto's.

'Je hoeft niet direct het bos in,' zegt Stel. 'Veel mensen leggen in hun tuin egels vast.' Hij raadt mensen aan de camera relatief laag bij de grond te zetten. De meeste wilde dieren zijn vrij klein. 'Bovendien levert dit standpunt mooie foto's op en zijn dieren meer geneigd ernaartoe te lopen om te kijken.'

Ook loont het om sporenkennis op te doen. Zo kun je 'lezen' in het landschap dat er dieren zijn geweest, en soms zelfs welke.

Soms is dat eenvoudig. Stel, je woont zelf aan een vaart. Als er zoetwatermosselen op de kant belanden, worden die vaak aangevreten. Daar zitten dus dieren. Maar sporenkennis biedt ook een nieuwe blik op een bos. Wrijfsporen op de bomen verraden dat er zwijnen zitten, net als omgewroete grond. Ook zijn er routes waar veel dieren langstrekken – zogeheten wildwissels. Die herken je aan de haren die achterblijven in prikkeldraad. Het uitzetten van een geurspoor – een blikje sardientjes – helpt ook.

Wie een wildcamera plaatst, moet toestemming hebben van de terreineigenaar. Ook is het verstandig om deze goed vast te maken en te camoufleren. Niet alleen voor de dieren, maar ook voor dieven. Wildcamera's worden vaak gestolen.

bijvoorbeeld egels. Al langer pleiten dierenliefhebbers voor het openlaten van 'egelsnelwegen' die tuinen verbinden.

Voor een project in de gemeente Winterswijk haalt Mol vandaag een geheugenkaart op bij Cor Lenglet (69), een Amsterdammer die een boerderijtje heeft gekocht in het buurtschap Miste. De camera hangt in een strook bomen naast zijn erf.

Dit is een heel groene omgeving en een van de mooie stukjes van de Achterhoek. De verwachtingen zijn hooggespannen. Aan tafel kijken de lokale projectcoördinator, de gepensioneerde Vlok van Harten (66), en de ecooloog van de gemeente

'Je hoeft echt niet direct het bos in. Veel mensen leggen in hun tuin egels vast'

sterk gegroeid. 'Er is veel verschil in kwaliteit en de duurste is niet altijd de beste.' Wie gewoon dieren wil zien en niet maalt om beeldkwaliteit, kan beginnen met een Chinees instapmodel. Wie meer geld wil uitgeven, laat zich het best adviseren door een specialzaak.

Een vakman kan ook uitleggen hoe de camera-eigenschappen – gevoeligheid, breedte van de infraroodbundel – in te stellen. Naarmate fotografen ervaring opdoen met instellen, zien ze meer dieren

Welke camera?

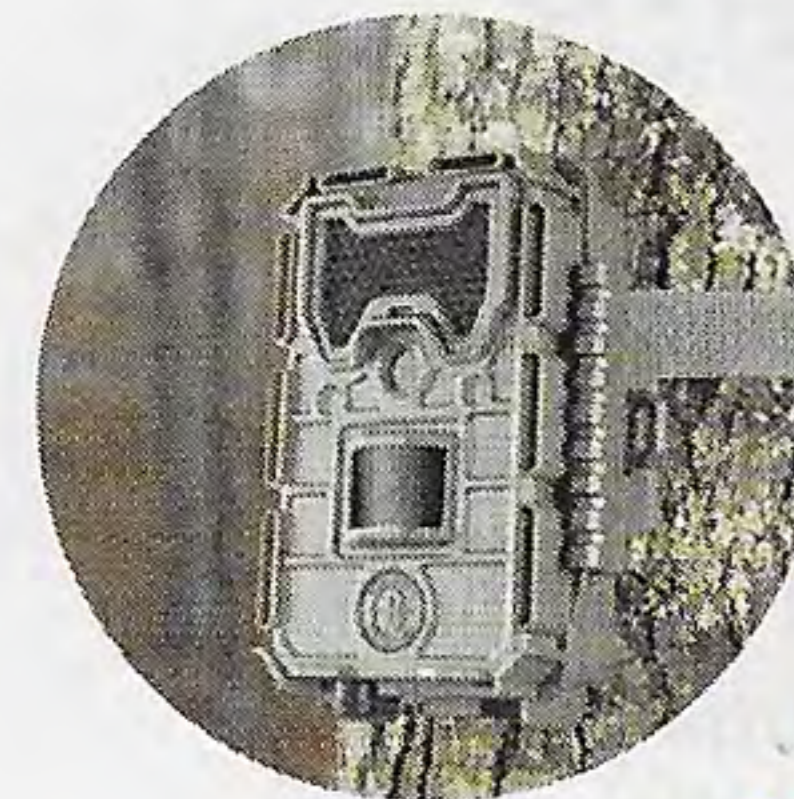

Outdoor Wildlife Camera

Lidl € 84,99

Voor wie wil experimenteren met een wild-

camera, bestaan er goedkope instapmodellen. Die zijn onder meer te koop bij budgetsupermarkten als Lidl en Aldi. Maar ook te verkrijgen via Chinese webwinkels. Voornaamste voordeel is de lage prijs. Die is terug te zien in het product en de ervaringen zijn dan ook wisselend. Maar ze zijn voor beginners goed genoeg om te ervaren of dit een blijvende hobby is.

Bushnell Nature-view Essential HD.

€ 200-300

Wildcamera's uit het middensegment kosten

200 tot 300 euro. Deze zijn verkrijgbaar bij webshops. Online zijn op diverse plekken ook recensies te vinden van onafhankelijke experts. Zo beoordeelt ecologisch adviesbureau Silvavir diverse wildcamera's, net als de Twentse Vogelwerkgroep. Ook bij gespecialiseerde webshops zoals jachtloods.nl kun je advies krijgen over de beste wildcamera.

Reconyx Ultrafire XR6

Circa € 600-700

Voor toegewijde liefhebbers bestaan er ook

echte high-end camera's. Deze zijn wel aan de prijs. Bekendste voorbeeld is het Amerikaanse merk Reconyx dat veel door professionals wordt gebruikt. Het zijn robuuste camera's met een heel hoge beeldkwaliteit, zeker voor nachtelijke beelden. Ook hier zijn er grote verschillen tussen de diverse modellen. Gezien de prijs is het verstandig goed advies in te winnen.

Jeroen Stel

Winterswijk nieuwsgierig naar het laptopscherm.

Wat volgt, is een anticlimax. Op de foto's zijn vooral rondsluipende katten te zien. 'Ga weg, poes,' zegt Lenglet. Gelukkig verschijnt er toch nog een egel – 'Ach, wat schattig' – maar de oogst is mager. Een goede plek vinden is niet eenvoudig en tegenvallers horen erbij. Lenglet blijft monter: 'Ik vind dit toch

'Het is echt heel verslavend,' zegt Carlo Wijnen terwijl hij door de foto's scrollt

wel heel leuk.' De camera wordt op een andere plek teruggehangen. Volgende keer beter.

Het blijkt vooral pech. Aan de omgeving ligt het niet. In Winterswijk levert het project tientallen foto's op van eekhoorns en egels in gewone tuinen. Aan de bosrand zit volop wild, zegt Van Harten. Zij woont vlakbij. Hoogtepunt was toen ze een haas dood reed en vervolgens de camera op het kadaver richtte. Het leverde spectaculaire beelden op van twee buizerds die vochten om het vlees. Ook volgt ze een egelfamilie.

Silvavir gebruikt camera's uit een ander segment dan Walters budgetcamera. Zoals een Re-

conyx, die 600 tot 700 euro kost. 'Ik had eerst een goedkope,' zegt Van Harten. Maar nadat ze er één een poosje had geleend, kocht ze zelf ook een Reconyx. Al wordt hij nu gerepareerd, omdat een ekster er een gat in heeft gepikt.

Camera's zijn goed verkrijgbaar in algemene webwinkels. Op gespecialiseerde sites als jachtloods.nl is er wel meer keuze. Mensen met interesse in fotografische technologie lopen het risico zich te verliezen in alle mogelijkheden. Op YouTube zijn filmpjes te vinden van Amerikanen in legerkleding die gedetailleerd uitleggen welke snuffjes er in nieuwe camera's zitten.

Ook op andere manieren kan deze hobby uit de hand lopen. In zijn huis in het dorpje Zeeland, Oost-Brabant, knipt Carlo Wijnen (48) het licht aan in een bergruimte. Daar ligt een rijtje wildcamera's, en kisten vol batterijen. Zelf knutselt hij ook met de camera's, zegt Wijnen. Hij bouwt ze in in buizen, zodat er alleen dieren van een bepaalde grootte langs kunnen. De camera krijgt een 'bril' op de lens om de brandpuntsafstand te veranderen. Zo komen de muisjes en marters scherp in beeld als ze dicht langs de lens lopen.

Wijnen, gemillimeterd haar

Goede wildfoto's, zoals van dit edelhert, zien eruit als schilderij

Wildcamera toont nachtleven

Wat kan een beginner bereiken met een wildcamera? Uw verslaggever nam de proef op de som en hing er één in zijn tuin in een 'versteende' wijk van Utrecht. Op de foto's verscheen weinig bijzonders. Het komen en gaan van gezinsleden, plus twee houtduiven.

Al snel verkaste de camera naar een kansrijkere plek. Een melkveehouderij in Salland. Het slim plaatsen van de camera bleek een kunst. Aanvankelijk prijken op de geheugenkaart foto's van wuivend gras, auto's en grazende koeien.

Toen begon het te lopen. De camera zag hazen, reeën, een boerenzwaluw en ekster in vlucht. Het fotograferen van de wolf, zo werd gegrapt, was een kwestie van tijd.

Op een andere plek legde de camera een vos, een buizerd en een das vast. Rond het erf bleek een druk nachtleven te bestaan.

Intussen verscheen de wolf echt op de nabije Sallandse Heuvelrug. Een lokale jager merkte op dat het wild zich anders begon te gedragen. Voor de camera vertoonde het roofdier zich nog niet.

en legerbroek, noemt zichzelf 'vrijwilliger van beroep'. Hij lijdt aan fibromyalgie (een reumatische aandoening) en is volledig afgekeurd.

Voor zover zijn gezondheid het toelaat, is hij bezig met natuur. Hij is erg geïnteresseerd in kleine marterachtigen. In zijn huiskamer staat een rijtje opgezette roofdieren die in Nederland voorkomen. Van klein naar groot: wezel, hermelijn, bunzing, steen- en boommarter. Het aantal fans is beperkt. Zeker van de steenmarter, waarvan de populatie zich de laatste jaren uitbreidt – ook in bewoond gebied. Onterecht, vindt Wijnen, die zich stoort aan het negatieve imago van en de geringe kennis over het dier.

De Zoogdierverseniging maakt graag gebruik van zijn uit de klauwen gelopen liefhebberij. In Oost-Brabant telt Wijnen de dieren voor hen. Vandaag staat een tochtje op het programma om vier camera's op te halen. 'Het leuke aan wildcamera's zit 'm in heel veel dingen,' legt hij uit. 'Je inleven in de natuur, in de dieren. Waar je de camera moet plaatsen.' Toch blijft de vangst het belangrijkste. 'Altijd als je dat kaartje eruit haalt en in je computer steekt, vraag je je af of je pech of geluk hebt.' Het meest bijzondere vindt hij het verschij-

Vlok van Harten

Vlok van Harten

Fotografie met wildcamera vereist inleving in dieren

nen van een bunzing. Zelfs Wijnen heeft hem nog maar een paar keer voor de lens gehad.

In de Groespeel, een gebied van Natuurmonumenten, laat Wijnen zien dat voor monitoring elke wildcamera op dezelfde manier wordt opgehangen. Meest opvallend is het lokaas: een met twee spijkers vastgemaakt blikje sardientjes dat een visgeur afgeeft. Op de camera blijken ruim elfduizend foto's te staan. 'Het is de eerste keer dat ik een geheel volle kaart heb,' zegt Wijnen verbaasd.

Op weg naar de auto daagt het hem. De grond ligt bezaaid met schapenkeutels. De beheerder heeft ze er laten grazen nadat hij de camera ophing.

'Wildcamera's zijn heel belangrijk voor het onderzoek naar zoogdieren,' zegt Wijnen. Er leven bijvoorbeeld maar 500 boommarters in Nederland, en ze zijn ook nog eens heel schuw. De kans om een ree te zien, is al een stuk groter, maar zelfs dan moet je zonder camera geluk hebben, vroeg of juist laat op pad gaan naar een rustige plek.

Behalve in natuurgebieden hangt Wijnen zijn camera's in tuinen. Hij belt aan bij mensen en informeert of ze het leuk zouden vinden. De meesten zijn enthousiast. Een oudere dame uit Boerdonk kijkt nieuwsgierig hoe de camera uit haar tuin wordt gehaald. Ze geeft een mailadres van een van haar kinderen zodat Wijnen mooie foto's kan opsturen.

Dan is het zover. Eén voor één gaan thuis de geheugenkaarten in de computer. 'Het is echt verslavend,' zegt Wijnen, terwijl hij door de foto's klikt. Bij de dame uit Boerdonk blijkt vooral de eigen kat op de foto te staan. Een andere wildcamera heeft een rijkere vangst. In het buitengebied van Boekel trekt een parade wild voorbij. Eekhoorns snuffelen aan het blik sardientjes, een das loopt rond. Er scharrelen reeën en hazen.

Verveeld scrollt Wijnen nog eens door de schapenfoto's. Duizenden en duizenden foto's van schapen, dichtbij, veraf. Slappend, jong oud. En opeens is daar een bunzing. Wijnen gaat rechtop zitten. 'Dat wordt trakteren op taart,' zegt zijn vrouw droog. Het is echt uitzonderlijke mazzel. 'Een bunzing,' zegt Wijnen. 'Ik ben zo blij met mijn bunzing.' Die waarneming gaat meteen online. ●

Een camera gericht op een dode haas filmt een fel gevecht tussen twee buizerds